

INTEGRATIÓN

» Ein máti er at eggja nýkomnum útlendingum í Føroyum at lata børnini fara í dagstovn

SAMANSJÓÐING

Løgtingslimir kappast um at taka undir við ætlanini, Kári P. Højgaard, hevur lagt fyri Løgtingið um at samansjóða útlendingar, sum koma higar at búgva og føroyska samfelagið. Men onkur spurnartekin verða sett við, hvussu tað skal figgjast

tey fyri málsliga, sigur Kári P. Højgaard.

Ein máti er at eggja nýkomnum útlendingum í Føroyum at lata børnini fara í dagstovn, har barnið fær møguleikan at tosa føroyskt.

Og at enda mælir landsstýrismaðurin til, at ein tulkatænasta verður skipað, tí samskiptistrupulleikar stinga seg oftani upp, tá ið útlendingur skal til samrøðu hjá einum føroyskum myndugleika.

Afturat hesum átøkunum, staðfestir landsstýrismað-

urin at eisini kommunurnar eiga at hava ein virknan leiklut í royndunum at integrera útlendingar í føroyska samfelagið.

– Kommunurnar eiga at standa fyri tí mestu kunningini, men arbeiðspláss og áhugabólkar á staðnum eiga at arbeiða við integrasjón í samstarvi við kommununa.

Eitt hugskot er, at stovna ein integrasjónsbólk á staðnum, sum samskipar integrasjónsarbeiðið har á plássinum og skipar fyri átøkum.

aki@sosialurin.fo

Útlendingar í Føroyum skulu hava eina gularót

Útlendingingar, sum koma til Føroya at búgva, skulu hava eina gularót.

Tað heldur Kári P. Højgaard, landsstýrismaður í innlendismálum.

Hann heldur, at talan skal vera um eina gularót, sum eggjar teimum at integrera seg í føroyska samfelagið so skjótt og væl, sum gjørligt.

Tann gularótin kann kanska vera, at gera út-

lendingar eitt veruligt arbeiði fyri at samansjóða seg í føroyska samfelagið, og læra seg føroyskt mál og mentan, skal tað onkusvegna koma teimum til gagns.

– Tað kann gerast so, at hesir útlendingar fáa eitt tilboð um víðari lestur, ella at umsóknin um varandi uppihaldsloyvi kann verða avgreidd skjótari enn annars.

Mugu **krevja** at útlendingar skulu læra seg føroyskt

Vit skulu seta krøv til útlendingar, sum koma higar at búgva, heldur dagligi leiðarin í Kvinnuhúsinum

Áki Bertholdsen

– Útlendingar, sum koma higar at búgva, skulu ganga undir ávísar treytir.

Tað heldur Elin Reinert Planck, dagligur leiðari í Kvinnuhúsinum.

Hon fegnast um, at integratióin er komin á politisku dagsskránnu og nú vónar hon bara, at politikararnir fylgja tí heilt á mál og seta verulig tiltøk í verk.

Men hon heldur skal tað yvirhøvur eydnast at integrera útlendingar í føroyska samfelagið, er tað neyðugt, at vit seta teimum, sum koma higar at liva og virka, ávísar treytir.

Eitt krav, hon heldur, at vit eiga at seta útlendingum, sum koma higar, er, at teir skulu læra seg føroyskt

Eitt tiltak, ætlanin er at seta í verk, er at útlendingar, sum koma higar, skulu taka skeið í føroyskum og skeið í føroyskum viðurskiptum.

– Í hesum sambandi skulu útlendingar hava kunning um, hvørjar skyldur, teir hava, sum borgarar í hesum landi og, ikki minst, hvørji rættindi teir hava.

– Tað er ómetaliga týðningarmikið, at politiski myndugleikin heldur rimm-

» Tí mugu fordómar ímóti øllum útlendskum kvinnur, sum koma hendavegin, ikki sleppa at festa rót

ar fast við, at hetta skal vera eitt krav, heldur Elin Reinert Planck.

Hon heldur, at verður slakað á hesum øki, so at tað einans verður eitt tilboð, og ikki eitt krav, kunnu vit koma í ta støðu, at útlendingar ikki taka av – ella at onkur forðar teimum, ella beinleiðis noktar teimum, at fara á skeið og tað má ikki henda, leggur hon afturat.

Hon heldur, at hetta eigur at vera eitt krav til útlendingar, tí nettupp málið er sjálv hurðin inn í føroyska samfelagið.

– Hon sigur, at duga útlendingar, sum koma higar, ikki málið, duga teir ikki so frægt sum at lesa eitt persónligt bræv tey fáa, og so er integratióin miseydnad.

Mugu ikki brennimerkjast

Men hon heldur eisini, at tað hevur stóran týðning, at útlendingar, sum koma higar, kanska serliga kvinnur, ikki vera brennimerktar, ella stigmatiseraðar.

– Tað er langt frá so, at allar útlenskar kvinnur,

sum koma higar, eru »innfluttar«, sum einhvør onnur handilsvøra og tað er langt frá so, at tær flestu enda í hondunum á harðligum monnum.

– Veruleikin er, at nógvar tær flestu hava tær gott og tí mugu fordómar ímóti øllum útlendskum kvinnur, sum koma hendavegin, ikki sleppa at festa rót.

Elin Reinert Planck sigur, í Kvinnuhúsinum hava tær einar 3-4 útlenskar kvinnur gistingandi um árið.

Í miðal gista tilsamans einar 15 kvinnur í Kvinnuhúsinum um árið, so tær útlensku kvinnurnar eru lutfalsliga nógvar í tali.

Men tá ið hugsað verður um, hvussu nógvar útlenskar kvinnur, eru í Føroyum, er talið kortini ikki so høgt, heldur hon.

Tær útlensku kvinnurnar, vit hava samband við, eru illa fyri í føroyskum og tá eru tær nógvar verri staddar, enn annars, sigur hon.

Í lötuni eru 20 tímar í føroyskum tað, vit bjóða útlendingum, sum koma hendavegin og tað ger hvørki frá ella til. Tí er undirvísing í føroyskum lykilin til eina væleydnaða integratióin, sigur Elin Reinert Planck.

aki@sosialurin.fo

Hvussu skal **barnið** eita

Integrasjón er so mikið nýtt hugtak í Føroyum, at enn hava vit onki føroyskt heiti fyri hesum fyrirbrigdi.

Hugtakið integrasjón merkir at savna fleiri partar í eina eind. Í samfelagsligum samnangi er integratióin ein tilgongd, sum skapar felags grundarlag hjá bólkum

ella fylkingum at liva lið um lið.

Orðið integrasjón er av latínska sagnorðinum integrare, ið merkir at gera heilt ella fullkomið, ella at endurnýggja. Tað gongur so aftur til lýsingarorðið integer, ið merkir heilur ella óskalaður.

Føroyamálsdeildin á

Setrinum hevur skotið upp, at eitt føroyskt orð fyri integrasjón kundi verið sameining, tillaging, innlaging ella samlaging.

Tá ið aðalorðaskiftið var í lögtinginum týsdagin, skeyt Høgni Hoydal, formaður í Tjóðveldi, upp at kalla tað samansjóðing, tí hann heldur, at tað er akkurat tað,

hetta snýr seg um, nevniliga at samansjóða fleiri fólk og fleiri mentantir í einum samfelagi.

Integratióin snýr seg líka nógvar um, at føroyingar skulu duga at liva og virka lið um lið við útlendingar, heldur hann.

aki@sosialurin.fo